

Kommunal- og distriktsdepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 OSLO

Innspill til nasjonal digitaliseringsstrategi

Digi Møre og Romsdal v/ styringsgruppen har innspill til og betraktninger vedrørende ny digitaliseringsstrategi og takker KDD for muligheten til å gi innspill.

Som et av 11 digitaliseringsnettverk er digitalisering, deling av ulike tiltak og utrulling av prosjekter og kontakt med kommunene om digital modenhet og endringer på agendaen hver dag. Diginettverkene representerer handling i samstyringsstrukturen til KS.

Styringsgruppen i Digi Møre og Romsdal ser frem til utviklingen av en ny digitaliseringsstrategi.

Sentrale spørsmål som "Hvor skal vi?" og "Hvordan skal vi komme dit?" reflekterer behovet for en tydelig vei fremover, samtidig som det essensielle spørsmålet "Hvordan skal vi få til endringene vi ser det er behov for?" adresserer den nye strategiens rolle som et verktøy for transformasjon. Vi vet også at flere mål i dagens strategi ikke er fullført, og det er viktig å ha med seg det i det videre arbeidet med ny strategi, det er mye der som er bra og som man bør bygge videre på.

I vårt arbeid med innspill til ny strategi har det vært avgjørende å starte med å forstå utfordringsbildet og nødvendigheten av endring. Dette leder til bl.a. spørsmål om ansvarsfordeling mellom kommunene, fylkeskommune og stat.

Særlig ser vi at mange kommuner er for små til å ta ledelsen individuelt, og her blir det interessant å se hvilke virkemidler den nye digitaliseringsstrategien kan komme med for å fremme enda mer sammenhengende tjenester og samarbeid, både gjennom Diginettverkene, kommunene selv og på nasjonalt nivå. Dette berører også spørsmålet om å skape forståelse for at felles digitaliseringsløsninger ikke begrenser selvstyre, men tvert imot gir rom for det slik vi ser det. Det er et ønske om å finne flere nasjonale løsninger som sikrer at digitale tjenester møter innbyggerne på en enhetlig måte, uavhengig av hvilken kommune de tilhører.

Utfordringsbilde

Alderssammensetningen i samfunnet endrer seg radikalt de kommende årene. Det blir vesentlig flere over 80 år, samtidig som det blir færre i arbeidsfør alder. Dette er den største og mest utfordrende samfunnsfloken vi står overfor. Det fordrer at vi omstiller oss og at vi klarer å ta inn over oss, og bidra til den digitale transformasjonen.

Tjenestene til kommunene er under sterkt press "Vi går tom for folk før vi går tom for penger". Endring skaper usikkerhet blant innbyggerne, og vi står overfor en stor kommunikasjonsutfordring. Hvordan skal vi klare å få med oss innbyggerne på en endring som i utgangspunktet ikke er ønsket? En endring som kanskje fører til at vi må leve på en annen måte enn vi har gjort frem til i dag, en

endring som fører til at vi som pårørende, familie og venner må ta et større ansvar for de rundt oss. Det blir ikke snorklipping av slikt.

Innbyggerkompetansen henger sammen med endring i demografien, og vi kan komme til å se et større digital utenforskap. Vi har alle et personlig ansvar for å holde oss oppdatert, og følge med i utviklingen. Men, hva kan vi forvente av innbyggerne? Kan vi forvente at innbyggerne tar i bruk og bygger sin digitale kompetanse?

Rigid tolkning av eksisterende regelverk kan hindre måloppnåelse

I mange tilfeller har stat og kommune et omforent syn på innføring av ny teknologi til det beste for samfunnet og tjenestemottakerne til kommunene. Et eksempel på dette er forsvarlig innføring av helse- og mestringsteknologi (velferdsteknologi). Samtidig kan god utbredelse bli hindret av manglende utvikling og tolkning av særlovgiving, for eksempel innen helse- og velferd, der Statsforvalteren fører tilsyn med kommunene. Kommunene i Digi Møre og Romsdal har opplevd at Statsforvalterens tolkning knyttet til forsvarlige tjenester i flere tilfeller ikke har hensyntatt at digitale tjenester gjennom helse- og mestringsteknologi kan gi bedre tjenestekvalitet ved mindre fysisk tilstedeværelse av helsepersonell. Digi Møre og Romsdal anbefaler derfor at arbeidet med digitaliseringsvennlig regelverk også inkluderer hvordan Statsforvalterembetene følger opp regelverket.

Personvern og informasjonssikring

Ivaretagelse er innbyggerens personvern må være sentralt i kommunenes og det nasjonale digitaliseringsarbeidet. Når en i arbeidet med digitaliseringsstrategien også skal utforme en nasjonal personvernpolitikk mener Digi Møre og Romsdal at en må ivareta kommunenes posisjon i dette arbeidet. Særlig peker vi på behovet for at en gjennom nasjonalt samarbeid setter normative minimumskrav og en etablerer fellesfunksjoner som forenkler etterlevelse i kommunene. Dette for eksempel gjennom felles vurdering og oppfølging av applikasjoner i skolen. Et virkemiddel i denne sammenhengen kan være at det legges til rette for adferdsnormer etter GDPR.

Digital kompetanse / transformasjon

Fokuset på endringer i tjenestene og kompetanse er en nøkkelkomponent når vi utforsker digitalisering. Det handler ikke bare om å implementere teknologiske løsninger, men også om å transformere tjenestene. Dette krever ikke bare teknisk dyktighet, men også en grundig forståelse av hva som må til for å oppnå endring. Hvordan innfører vi disse teknologiske endringene på en måte som er akseptert og blir tatt imot av de involverte?

En helhetlig forståelse av prosesser er avgjørende. Digitalisering handler ikke bare om enkeltstående endringer, men om å forstå hvordan teknologi kan integreres sømløst i eksisterende prosesser. Dette krever inngående kunnskap om de ulike trinnene i prosesser, samt evnen til å identifisere og utnytte potensialet for forbedring gjennom digitalisering.

Digitalisering er ikke bare teknologi; det er en omfattende endringsprosess. Å sette trykk på økt kompetanse er en investering i bærekraft, da det muliggjør organisasjonsendringer som er nødvendige for å tilpasse seg det stadig skiftende landskapet. Den felles innsatsen mellom stat og kommune er nøkkelen til å realisere en vellykket digital transformasjon som ikke bare forbedrer tjenestene, men også bygger en mer bærekraftig og tilpasningsdyktig offentlig sektor. Dette mener vi er viktig at blir løftet frem i den nye strategien.

Digital kompetanse hos innbyggerne

God digital kompetanse hos innbyggerne er viktig for å få bedre tjenester gjennom digitalisering. Arbeidet med å fremme kompetansen må etter vårt syn ses som et felleseie mellom stat, kommune,

privat sektor, frivillige og innbyggerne selv. Som det nærmeste forvaltningsorganet med kontakt med innbygger gjennom alle livsfaser, har kommunen en åpenbar rolle i å praktisk legge til rette for kompetansetiltak, gjerne i samarbeid med frivillig sektor, men vi ser behov for at staten også i det videre bidrar gjennom finansiering og tilrettelegging.

God digital kompetanse hindrer utenforskap i vår digitale hverdag, og det legger til rette for at innbyggerne kan ivareta sine rettigheter

Med hilsen

Styringsgruppen for Digi Møre og Romsdal

Arne Ingebrigtsen, leder styringsgruppen og kommunedirektør i Kristiansund kommune

Helge Veum, virksomhetsleder teknologi og innovasjon Ålesund kommune

Marianne Stokkereit Åsen, kommunedirektør Molde kommune

Randi Myhre, analyse- og utviklingsjef Molde kommune

Dagfinn Grønvik, IT-sjef Møre og Romsdal fylkeskommune

Oddny Wiggen, leder seksjon for bærekraftig samfunnsutvikling Møre og Romsdal fylkeskommune

Aud Lindis Ødegaard, seniorrådgiver Fjord kommune

Monica Cecilie Torp, kommunalsjef organisasjon og utvikling Ulstein kommune

Bjørn Anders Heggen, IKT-leder Ørsta kommune